

Boletim de Filol. VIII, 66).

Ben mirat el sentit de 'cep enlairat artificialment' es pot creure que tampoc no fos ben bé el primitiu, sinó que originàriament es tractaria d'un lloc tancat o clos, i cobert de parres, almenys un emparrat, potser fins i tot una glorieta: «--- una vall he deixada endarrera / --- / hi volguí per un temps el recés temptador / on l'amor assolit tendrament persevera, / i poder respirar la divina frescor / d'aquell porxo ignorat, on la parra prospera; / mes, tot just assegut, el meu cor s'oprimia / ---» (Carner, *Excelsior*, 1911). També a Sanàbria *parrocha* és simplement una «choza» (Krüger).

El millor indici que condueix a aquest supòsit és que *parra* f. va existir en occità arcaic amb el sentit de «terre près d'une maison, jardin, en clos», documentat sovint per Brunel (*Les plus anciennes chartes en l. prov.*, gloss., s. v.); examinats els textos, veiem que són del bell mig d'aquella terra: del Roergue (amb un del Gavaldà), i que daten del S. XII (des de 1120). I aquest mateix és el sentit que té en realitat el *parral* de l'aragonès arcaic: «ortum et *parralem* de dompno Bono Amico» en un doc. de Pamplona de 1204 (*Col. Diplom. de Irache*, 233), i així mateix en un doc. d'Osca de 1269 (Navarro Tomás, *Doc. Ling. A-Arag.*, 14.2); i això, ni més ni menys, deu ser el que vol dir *parrale* en els arcaics docs. moriscos tudelans comentats més amunt.

Les notícies que tenim de *parral* en català (infra) són quasi totes modernes, i no corresponen les topòniques a zones gaire arcaïtzants, sembla tractar-s'hi del sentit modern de parra enfiladissa; hi ha tanmateix el *Parral d'Uix* masia considerable en un cap de serra de StaCol. de Farners pujant a les Guillerries, en zona més conservadora i que més aviat fa pensar en l'oc. ant. *parran* que en el *parral* de raïm (1982): clima ben fred, on els raïms no prosperarien. En realitat, crec que són dues masies: aquella, que conec bé, i una altra, més serra amunt, dita *El Parral* (ras i curt).

En llengua d'oc, però, és on tenim els indicis més antics i més eloqüents. Car és clar que els testimonis aportats ara per Brunel són del mateix mot que *parran*, documentat a bastament en el *PSW*, i ja en els trobadors més antics i clàssics, on és clar el gènere femení i el significat 'clos de conreus'; com Peire d'Alvernhe (xv, 28): «mais am un ort / serrat e fort, / on om no-m pueasca ren emblar, / que cent *parràs* / sús en puegz plas, / qu'autre *las* tenha e ieu *las* gar» ('me les miri') (*RFgn.* XII, 201). És tracta, doncs, d'un femení la *parràn*, que dialectalment es redueix amb tota normalitat a la *parrà*: el gènere femení està documentat inequívocament en la major part dels casos, i és possible, i per tant probable, en els restants.¹

Aquests detalls tenen la més gran importància, car així com un femení oc. **parra* o un masculí **parràn* pertanyerien a tipus morfològics molt corrents, la forma real, *parràn* femenina, és d'un tipus excepcional en la llengua. I això ens porta, a ulls clucs, a postular una base gòtica *PARRA, -ANS.

Ara bé, és clar que aquest mot occità és insepara-

ble, per una banda, de l'ibero-romànic *parra* o *parral* (veg. infra per a aquest també antiga documentació catalana), i per l'altra, del tipus occità francès i germànic occidental PARRICUS 'pleta', 'estall d'una pleta', 'recinte en un cortal', 'clos d'horta'. Majorment veient que PARRICUS significa 'graner' en les Lleis bàrbares del segle VIII (citades ja per Diez, *Wb.*, 236), i que aquest mot no és sols antic a Renània-Alemanya i Nord de França, i autòcton fins als Pirineus gascons, sinó també vell i arrelat en els nostres Pirineus centrals i orientals (veg. infra). I retrobant el sentit de 'graner' en el mot *parreiro* de diverses valls occidentals asturianes i del SO. d'Astúries (Krüger).

S'ha dubtat llargament sobre l'origen últim d'aquesta família de mots, i el dubte encara no es pot eliminar del tot. Morfològicament el derivat en -IK-, venerable per les dates del S. VIII, tant es podria explicar en romànic com en germànic, i en aquest es comprendria bé com un diminutiu, no gens en desacord amb el significat especial de *pàrrac*, pertanyent al tipus dels angl. *hillock*, *bullock*, *paddock*, *hummock* etc., com sigui que hi ha precisament o/u en la forma de l'ags. *pearruc*. Etimològicament, si bé el mot no pot ser llatí, igual es podria pensar en una llengua pre-romana de Gàl·lia o Hispània, que en el germànic.

Des del punt de vista de l'aspecte fonètic del mot, hi ha obstacles greus pertot arreu. La P- inicial és un so rar en cèltic (~ KY-), i més rar encara en germànic i en ibero-basc: en aquest últim no sembla que es trobi més que en manlleus; en germànic en molts manlleus i en molt pocs mots genuïns, d'explicació obscura. En cèltic és impossible del tot en els parlars de tipus goidèlic —la meitat o poc menys del cèltic— i en els altres solament pot venir de KY-, inicial poc abundosa en indoeuropeu; d'altra banda no sembla haver-hi res d'aff que sigui antic en les llengües cèltiques: per tant l'origen cèltic admès per Baist (*RHisp.* II, 205-7; *GGr.* I, § 3) té escasses probabilitats per més que encara hi insisteixi Hubschmid junior,² però ja se sap que en els Hubschmieds el celtisme és la idea fixa. Les possibilitats en altres famílies lingüístiques pre-romanes restaven vagues.

En el germànic hi pensaven Kluge (*Grundriss* de Gröber I, 499), Much (*Z. f. dt. Wortfg.* II, 284-5), Gamillscheg (*Rom. Germ.* I, 377), M-Lübke (*REW*, 6252, 6253), Bruch (*W. u. S.* VII, 159-63) i fins hi pensà Wartburg (en Bloch³), però tots vacillant, en part contradictent-se després a si mateixos, i sempre veient-hi greus objeccions.

I és que la hipòtesi germànica té tres punts febles: 1.ª la P-, 2.ª el fet de no trobar-ho documentat més que en germànic occidental, limitació sempre favorable a una provenença no germànica, i 3.ª el que les llengües germàniques només ens presentin amb seguretat el derivat PARRICUS i no pas el primitiu: alemany *pferch*, a-al. ant. *pfarrh*, ags. *pearroc*, -uc, angl. *park*, i formes semblants del b-al. i el neerl. per a 'closa, tancat', 'pleta, corral, après'. No s'aguanta la idea d'apuntalar-ho sumant-ho amb la família germànica dels alemanys *sparre* 'barra, tranca, barnat', *sperren* 'barrar',